

DIRECTOR
Dr. AUGUSTIN POPA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
invoială

Unitatea

REDACTOR:
Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Ciuma albă

(+). Puțină vreme încă, și vom avea prinsă în paragrafi de lege și problema avortului. Dușmanii moralei creștine știu și ei acest lucru și fac tot ce le stă în putință să se prezinte la debaterile din Camera Deputaților cu forțe cari să le aducă isbânda. Ceeace, între împrejurările de astăzi, nu socotim de eschis. Mai ales dacă ne mulțumim cu atâta, cât s'a făcut din partea noastră până acum.

Cum nu-i iertat să se întâmple. Și cum nici nu are să se întâmple. Agra se mișcă. Conducerea Agrului arhidiecezan a și trimis tuturor organizațiilor parohiale un apel cerându-le să se sesizeze de primejdia ce ne amenință și rezorturile morale și neamul prin legisferarea admisibilității avortului. Iar Uniunea Mariană a Femeilor Române Unite din Arhidieceză secundază și ea cu tot sufletul această mișcare de apărare împotriva unui atentat criminal ca cel pus la cale. Sunt atât de calde și vibrante rândurile doamnei Emilia Hopârteanu, prez. Uniunii, către prezidentețele reuniunilor unificate:

„Oameni lipsiți de conștiința creștină, pregătesc o puternică acțiune, pentru a înscrie în Codul Penal, legea cea mai lipsită de scrupule, cea mai potrivnică moralei creștine, cea mai sfidătoare castității familiei, cea mai fără de Dumnezeu. Admiterea avortului distruge temelia de granit a Statului Român, formată din nevinovății copilăși de azi, apărătorii Statului de mâine.

Femeia Română alarmată profund, protestează energic împotriva legisferării avortului pășitos. Această știre trebuie să mobilizeze indignarea noastră, a Femeilor creștine și române. Noi nu putem servi Patria decât prin copii, și prin această lege ni-se taie singura posibilitate, ca iubirea noastră să fie efectivă, ciment viu în zidirea Templului Neamului.”

Primejdia e mare, și sunt mulți cei ce vreau să deschidă ușă largă răului. În primul rând specialiștii în provocare de avorturi, medicii. Căci sunt din cale afară puțini cei cari au intuiția superioară și curajul d. Dr. N. Popa, care luptă făpș și cu toate armele științei medicale împotriva acestui flagel. Ori cum e la vecinii jugoslavi un Dr. Stavro Hristic, care în plin congres medical la Belgrad, în toamna trecută, n'a pregetat să infereze în terminii cei mai hotărâți, această „frivolitate antisocială” și fărădelege înfloritoare. „Ne-am făcut doar doctori — a întrebat dânsul în acel congres — ca să cemitem crime? Avortul totdeauna e o crimă. Noi medicii avem datorința să ajutăm natura, ca nașterile să se facă normal și ușor. Noi trebuie să ne gândim la înmulțirea populației. Am trăit 500 de ani sub jugul mohamedan și am fost prolifici. Ceeace am auzit aici, la dreptul vorbind, ar trebui pedepsit ca un atentat împotriva siguranței statului.”

Spectrul crimei albe stăruie amenințător în sările zilei de mâine. Mamoși a la Skupicowski și Alfandari, susținuți și de medicii interesați în cauză, — provocarea de avorturi aduce parale frumoase, — vreau să ne fericească neamul cu dărmarea tuturor barierelor ce s'au ridicat și ar urma să se ridice împotriva revărsării imunde ce stă să ne cutropiască. E timpul suprem să arătăm că ne știm apăra cu dăruire și demnitate cea mai scumpă comoară a neamului: copiii, razimul și nădejdea viitorului!

Importație primejdioasă

— Vorbe și realitate în ce privește mișcarea național-socialistă —

(dn.) Cu mai multă ori mai puțină obiectivitate în relatarea de amănunte, dar cu serioase temeluri în general, se vorbește des și apăsat despre o febră hitleristă la noi la Români. Faptul e dintre cele mai grave și merită toată atențiunea tuturor celor cu ceva răspundere în această țară.

Nu bănuim de rea credință pe cei entuziasmași de național socialismul german, pe care ar vrea să-l răsădească și în solul nostru. Îi socotim însă prea creduli. Prea se lasă impresionabili de vorbe și forme. Cari însă, din păcate, nu sunt decât vorbe și forme. Frumoase, ce-l drept, dar acoperind un vid și o turpitudine exasperantă, păgână, cu tot fardul ei creștin. Iar așa ceva nu se împacă, și nu se va împăca în veci, cu sufletul nostru profund sincer și credincios învățaturii evanghelice curate, nefalsificate.

Veșnic perorând împotriva bolșevismului, aplică mereu — în ce privește libertatea de conștiință, instrucția și educația religioasă, presa și siguranța personală — aceleași metode. Ministrul cultelor, d. Kerri, nu mai departe decât luna trecută, asigura toată lumea de respectul ce-l poartă național socialismul concepției religioase. Dar n'a spus că în cel de al treilea Reich noțiunea de religie acoperă nu ceeace ar fi să fie creștinism pozitiv, ci chiar contrarul: neopăgânismul lui Hauer; mișcarea „purificată” de orice dogmatism creștin a „credinței germane”; păgânismul brutal al mitului teutonic; blasfemiile lui Rosenberg; îndumnezeirea rasei; negarea unui Dumnezeu așa cum îl înțelege creștinismul (aberația Reventlow); cele unsprezece noi confesiuni necreștine, cu ateismul pozitiv ce rezultă din ele; Baldur în locul lui Hristos, cum propune „Calendarul Cetățeanului” nazist. Și când cineva vrea s'arată rățcirile fatale ale noiei ideologii ce stă să se instăpânească în Germania de azi, răspunsul celor dela putere e cel al lui Lenin și Stalin: temnița ori moartea. Pe Dr. Klausener, conducătorul tinerimii catolice, și pe atâția alții, îi asasinază; gazetele catolice le suprimă; celebrele reviste „Stimmen der Zeit” îi interzic apariția; lucrările ep. Hudal sunt eschise de pe teritoriul Reichului; organizațiile religioase ale tineretului catolic sunt destituate, pe lângă toate angajamentele concordatate. Și câte alte violențe stil comunist! Mai nou agenția „Rador” aduce știrea c'a fost arestat și Mg. Wolker, președ. tineretului catolic, împreună cu alți 150 bisericani.

Motive se găsec ușor câte vrei. Adevărul este unul slogor: noua orientare politică crede că peste tot n'are lipsă de creștinism. Ba nu numai că socoate a nu avea lipsă de crești-

nism ci o declară că-l de dreptul potrivit aceastei orientări. Hitler e mai mult decât Hristos. Un anumit Willy Becker, director de front muncitoresc, după cum scrie *Frankfurter Zeitung*, a cutezat să strige din toți bojocii în plină adunare nazistă: „Numai viitorimea va vedea împede că Hristos a fost mare, dar Adolf Hitler a fost și mai mare...!” Și că acest tip n'a vorbit chiar din vânt se vedește și din faptul că noua programă școlară prevede la instrucția religioasă doctrina unui „creștinism pozitiv, care n'are nimic de a face cu dogmele”. Cu dumnezeirea lui Hristos, etc.

Halal de ei creștinism ca acesta! Cum e și cu ideea lui Dumnezeu, cu care-și înfloresc deseori leșirile oratorice retorii național-socialiști. Și sub halna de împrumut a căreia isbutesc să înducă în eroare multă lume de bunăcredință. Deși toată această panglicărie nu merită decât cea mai rezolută desavuare. Pentru că propriaminte ce se ascunde în dosul acestui abuz de cuvinte? Ne-o spune episcopul *Sprolls* de Rottenburg: „Acest Dumnezeu nou nu-i nimic altceva decât un incomprehensibil, nebulos făt al fantasiei omenești. Tocmai de aceea la fiecare popor e altul și altul, după cum în vinele respectivului popor curge sânge nordic ori sudic; Dumnezeul german nu se manifestă decât în conștiința germană. Acest nou Dumnezeu trăiește și moare deodată cu omul... Aici nu Dumnezeu plămăiește pe om după chipul său ci, chiar întors, omul își făurește Dumnezeul după asemănarea sa. Nu Dumnezeu e aici domnul naturii, ci, „eterna maică natură e marele și singurul Dumnezeu”. Dar asta nu se cheamă Dumnezeu. Asta-i pură negație a lui Dumnezeu și masonism, pe cari le crezusem alungate pentru totdeauna din hotarele patriei noastre...”

Febra hitleristă e, pe cât de primejdioasă, pe atât de molipsitoare. Și dreptei credințe îi incumbă datorința să se apere de această molimă păgână pe care o detestă și luteranii serioși, nu numai catolicii. În fața aberației național-socialiste *Maisler*, căpetenia luteranilor bavarezi, a ținut să declare: „Credința omenească n'are decât valoare omenească. Prin urmare e trecătoare și va dispărea și ea ca orice alt lucru trecător. Din contră, credința creștină e operă dar divin; e credința în Isus Hristos și în învățătura Lui, și cei prigoniți pentru aceasta sunt mărturiile vii ale adevărului biruitor în cadrele credinței creștine”. Iar celor cu deviza: „E destul credința în Führer și patrie” organul oficial „*Deutsche Evangelische Korrespondenz*” ține să le-o spună împede: „Cultul lui Dumnezeu nu poate fi înlocuit cu cultul omului și nici ziditorul nu poate fi schimbat cu făptura; de aceea fi-

neretului evanchelic și este interzisă noua religie propovăduită împotriva credinței creștine”.

Cu atât mai vârtos va fi interzis un atare atașament tineretului român. Și oricărui cap ce mai cugetă creștinește în aceste părți de străvechi și sănătos creștinism latin-român. Pentru preluțămpanarea răului ce se semnalează și la noi tot mai insistent, ar fi vremea să se ia măsurile de luminare impuse de împrejurări. — Până nu-i prea târziu!

Intuiție reală și obiectivă. Suntem obișnuiți să întâlnim cele mai scălciate și mai false păreri deatătea ori când se vorbește ori se scrie ceva despre Biserica Romei. Mai ales când e vorba de aportul național al acestei Biserici, căși chemași și nechemăși, n'o mai scot din: internațională, dușmană a idealului național, ș. a. Glasul celor ce trăiesc în sânul ei abia de poate răzbate prin corul gălăgișilor. Dar adevărul e ca untul de lemn: se ridică deasupra. Și ochii sănătoși îl văd.

Cum e cazul d-lui *Dragoș Vrânceanu* dela *Curentul* (12. II. 36), care ocupându-se într'un editorial al numitului ziar cu acordul fascisto-catolic, fixează cu atâta justie și finețe de observație adevărul rodniciei naționale a supranaționalității Bisericii Catolice.

„... Astăzi, în zilele acțiunii din Abisinia, — scrie d. D. V. — asistăm la unul din spectacolele cele mai impresionante de manifestare unitară a conștiinței de patrie. Forurile de influență pur spirituală sau socială, ale bisericii catolice italiene, dau un concurs strălucitor de îndemnuri, de propagandă, de susținere a cauzei naționale a războiului colonial. Biserica catolică este o instituție supranațională, dar națiunea este o realitate care cuprinde în ea, subordonează scopurilor ei organice, sentimentele instituționale ale Bisericii, ale catolicismului. Ziarele catolice, revistele și personalitățile lumii catolice sprijină într'un chip superior, pe un plan de justificări spirituale, dreptul la viață și la dreptate a „națiunii sărace”, în contra puterilor care o apasă”.

Așa-i Biserica Romei pretutindenea sub soare: cultivă sentimentul național dându-i conținut creștinește spiritualizat și imprumutându-i o consistență reală, faptică, nu de fraze sunătoare, pentru prilejuri sărbătorești.

† Cardinalul Sincero

— Rânduri comemorative —

În ziua de 7 Februarie s'a stins, la Roma, Cardinalul *Aloisio Sincero*, Secretarul Sacrei Congregații pentru Biserica Orientală și Președintele Comisiei pentru redactarea Codicului de Drept canonic oriental. Era destul de tânăr între Cardinali, căci n'avea nici măcar 66 de ani împliniți. Arteroscleroza, care l-a chinat de mai multă vreme, a smuls Bisericii pe una din cele mai viguroase forțe, căreia Preafericitul Părinte îi încredinșase una din cele mai importante Congregații, al cărui prezidiu e rezervat însuși Pontificelui Roman.

Foarte inteligent, era cât se poate de bine pregătit pentru un post așa de înalt, având doctoratul în filozofie, în teologie în dreptul canonic și în dreptul civil. A muncit în păstoria sufletelor, a fost profesor și superior de seminar, canonic, asesor al Congregațiilor Consistoriale, și, în această calitate, secretar al conclavei din 1922, care l-a ales pe actualul Pontific. Cardinal în 1923, dela 1926 conduce Congregația Orientală; iar după moartea Cardinalului *Gasparri* Petru, e președintele Comisiei de Codificare și a celei pentru interpretarea Codului de Drept canonic.

Inimă de aur, omul acesta și-a pus în serviciul Bisericii toate forțele. Era o plăcere intervenția lui în discuțiile din Comisia de Codificare, căci turna, ca în bronz, canoanele. Noblețea lui făcea ca să fie respectată părerea fiecăruia. Situația lui înaltă, nu se simțea de loc jicnită, când propunerea nu-l era acceptată. Codificarea, în toamna anului 1934, a fost prezidată de Cardinalul *Petru Gasparri*, care și la vârsta de 82 de ani ne dădea o pildă foarte frumoasă de devotament. Dar toată

opera codificării și a străngerii Izvoarelor de fapt îndrumată de Cardinalul *Sincero*, ca a ținut să dea cinstea cuvenită colegului mai în vârstă și așa de bine meritat, propunându-l ca președinte al Comisiei.

În 1930, Cardinalul *Sincero* fusese trimis ca Legat pontificiu la centenarul Sfântului *Emeric*, ce se prăznuia în Capitala Ungariei. Logele francmasoneriei dela noi au lucrat cu ea ca să scoată din el un aderent al revizionismului. Un preot român, care, din întâmplare trecea atunci prin Budapesta, s'a oprit și asistat la aceste serbări, și mi-a declarat, n'a auzit din gura Cardinalului nici o singură vorbă în favoarea politicii revizioniste. Francmasoneria, care e dușmanul fiecărui popor dorea să ne mai facă un dușman în persoană: acestui mare bărbat, care, din oficiu, se ocupa de atâtea chestiuni privitoare la noi.

Șase ani am muncit sub direcția Cardinalului *Sincero*, și l-am putut cunoaște aproape. Sunt convins că ne-a fost prieten, că ne-a vrut binele. Dumnezeu să-l odihnească!

Dr. Ioan Bălan

Răspuns la provocare. Comunistii nord-americani s'au folosit de publicația *The Daily Worker*, pentru a ataca, fără nici o considerație, biserica și morala creștină. În special biserica Romei și morala propovăduită de aceasta. Cetitorii acestui organ, în majoritate absolută, sunt din lumea muncitorilor.

Ca să facă față acestor atacuri, dd. *Dorothy Day* și *Dorothy Weston* din New-York au scos și dâșii *Muncitorul Catolic*, revistă lunară, care în 2 ani de zile dela 2500 exemplare a ajuns la un tiraj de 110.000. Editorii acestui organ de presă se pot mândri astăzi cu cetitorii din toate clasele sociale. Gândul lor de a para loviturile bolșevice; de a lumina atâtea probleme întunecate de dușmani; de face o legătură mai intimă între țerark și turma păstorită și de a apropia pe muncitori de intelectuali și pe intelectuali de muncitori a fost deplin atinsă.

Pilda celor din New-York a găsit în

□ □ Foiața „Unirii” □ □

Două flori *)

de P. Mihalu Demeter

Două flori nespuse de mândre
Și între flori două regine,
Ele'nveselesc grădina
Fermecând pe orișicine.

Crinul mai frumos la haină
Decât fulgii de zăpadă;
Ochiul omului s'oprește,
Ca să-l vadă, să-l revadă...

Trandafirul plin de flacări
Cu parfumuri te răpește,
El și sufletu-ți înalță,
Inima și-o'nveselește...

Fericit acel ce'n suflet
Are aste două flori:
Trandafirul plin de flacări
Și a crinului ninsorii...

*) Din volumul de poezii: *Sub Cedrul din Roma*, apărut zilele acestea la Sibănoani. — Cu prilej binevenit mai multe despre această dragă operă literară. (N. R.)

Roadele educației fără religie

— Chipul școlii laice franceze —

de pr. Ioan Miclea

Progresul a fost posibil datorită faptului, că omul a putut reține învățături pentru viață din experiențele și sbuciumul înaintașilor. Dacă omul ar fi început totdeauna munca dela început, fără a se folosi de experiențele veacurilor, stoarse din viață și așezate în cărți, oamenii încă și azi ar duce viață preistorică. Progresul ce cu atâta mândrie ni-l atribulm exclusiv nouă, este un rod, la obținerea cărui au asudat toate veacurile trecute. Meritul omului de azi este acela de a fi dus mai departe cu un pas carul la care au tras din răspuțeri antecesorii lui; din bogăția trecutului a reținut valorificat și aplicat, ceea ce a găsit mai de preț.

Poate că, însă, nici într'un domeniu de activitate n'au fost mai puțin nesocotite experiențele trecutului decât în acela al educației, domeniu în care săvârșești crimă dacă repeși negliabiile în cari au căzut antecesorii, în contul sufletelor nevinovate. În știință s'a ținut seamă ca să nu se piardă nici cea mai mică fărîmătură; l-se dădea imensă însemnătate chiar unei teorii departe de a putea fi scoborită în realitate. În educație nu se ține seamă nici de fapte cari prin mărimea lor strigă de pot fi auzite și de surzi și isbesc de pot fi simțite și de cei morți.

Revoluția franceză a însemnat în educație platră de hotar, care ar putea fi un un me-

mento pentru toți cari se pretind îndrumători ai educației. Și ce puțin s'a învățat din ea!

Revoluția a înlocuit pe Dumnezeu cu zeița rațiunii. Că această zeiță a fost într-o chipată într-o artistă dela operă atât la realitate cât și la figurat, nu numai la catedrala *Notre Dame*, ci și în anexele ei, în școlile, este un adevăr cunoscut. Templele spirituale ale școlii fletelor de copii au început să devină scene pe cari se desfășurau celea mai macabre piese.

Școala a rămas fără Dumnezeu. Cărțile preoților au fost baricadate spre școală, din larg deschise spre eșafod. Învățământul rămas fără suflet: o îngrămădire haotică de materii fără nervul unificator, care să deschidă perspective mai înalte decât ghilotina.

Această învățământ i-s'au cântat toate osanalele, iar teoreticienilor li-s'au ridicat statul în toate colțurile străzii.

Dar vremea delirului a trecut; praful stărnit de copitele carilor, s'a împrăștiat în treziși în scurt timp din acest coșmar, făcând bilanțul roadelor noului învățământ, n'au putut să nu constate adevărul usturător, că *Egalitate, Liberté și Fraternité*, nu pot ține locul lui Dumnezeu, nici chiar în școală, necum în viața publică. Și că aceste cuvinte magice n'au fost înconjurate de tunuri au valoare, altfel decât amăgiri.

În scurtă vreme au constatat, că: „Totul în Franța chiamă într'ajutorul moralei și a societății, religioase”. Iar nemuritorul *Corcodel* „Bonaparte a auzit acest glas al bunului simț și revoluționarilor, cari îi angajau să mențină

gatori și alurea. Canada își are al său Municipiul Catolic Canadez; Anglia așisderea. Și în scurtă vreme va leși un organ la fel și în Australia. — Cum sigur va fi imitată și cealaltă pildă nordamericană dată de același inițiatori: formarea de asociații tineresti, zise „Grupări ale Tineretului”, cu scopul unei orientări creștine în viața socială și industrială. În câteva săptămâni dela lansarea unui apel în acest sens s'au și format mai bine de 75 atari grupări.

Fineță sibiiano-ortodoxă

Cerem scuze cetitorilor noștri pentru reproducerea de mai la vale. O facem însă pentru a le da prilej să recetiască scrisul nostru, după ce-și vor fi făcut silă să parcurgă această bucată de scris „telegrafist”. Pentru că în coloanele *Telegrafului Român* (9. II. 36) a văzut întâlădată lumina tiparului. Totodată, aducându-și aminte de vorba Mântuitorului, că „din prisosința inimii grăiește gura”, vor avea o stranie privire în lumea sufletească a celor ce gândesc în felul ogilndit în rândurile reproduse. Ba mai mult: se pretează și la a le da în vileag, drept lectură pentru preoșimea ortodoxă. — Și acum s'auzim „Telegraful”:

„Blajul continuă. Continuă să repete monotonă arie tânguitoare și mincinoasă. Și va continua-o, suntem siguri, până ce va exista. Căci, cum am arătat într'un număr anterior, el e în suși întruparea neadevărului. Existența lui e prin definiție, neadevăr și fraudă.

E interesant de contemplat această originală incorporare și manifestare a neadevărului. Întâlnești aci neadevărul într'o deplinătate, puritate și exclusivitate unică. Nici un compromis cu adevărul, nici o concesie față de realitate, nici o toleranță pentru dreptate. Se minte la Blaj cu o frenezie, cu o pasiune oarbă. Se detestă adevărul, se nesocotesc faptele cu o dușmănie masivă. Se fabrică cotidian neadevăruri de-o grosolanie formidabilă. O fantezie aplicată integral invenției de neadevăruri, își îndeplinește misiunea cu exuberanță și fără nici un control. La Blaj sunt sigur că se dau premii aceluia căruia îi trăznește prin cap ceva mai îndrăzneț, mai aiuristic pe spinarea ortodocșilor.

Blajul știe una: să mintă, să mintă pe note tânguitoare. »Clarissimi» au învățat această unică lecție la școala iezuită din Roma sau din Innsbruck. Acesta-i »adevărul» cel mare în care cred ei că se mântuiesc. Ei își repetă lecția cu habotnicia acelor ființe inferioare cari se tem să facă ceva personal.

S'ar putea prinde într'o formulă foarte simplă compoziția morală a »clarisimului» uniat. El este un aliaj de iezuitism și rusticitate. Iezuitismul și-l mărturisesc, rusticitatea se constată geografic. Licoarea fină a proverbialei prefăcătorii iezuite s'a turnat în formele grosolane ale unei rusticități inferioare. Pe când iezuitul se silește să dea neadevărului debitat o aparență de adevăr, un rudiment de dovadă, »doctorașul» uniat debitează neadevărul în mod cu totul gratuit, nesinchisit de necesitatea dovedirii. Câtă vreme iezuitul are grijă să debiteze astfel de neadevăruri cari ar putea fi măcar adevăruri, rusticul lui discipol debitează lucruri fantastice, minunății de basm cari se resping dela prima vedere.

Maniera aceasta rustică (cine vrea poate atârna și un neo) în confecționarea neadevărului miroasă dela o poștă, b. o. în basmul cu jandarmii cari ar sili locuitorii din Valea Lungă să rămână ortodocși. Inzadar am provoca capetele mici ale acestor mari fabricanți de neadevăruri să facă dovadă afirmației lor. Inzadar le-am produce noi dovezile definitive ale terorismului exercitat de primăria comunei pentru împedecarea trecerilor. Poate se va fi auzit și prin redacția »Unirii» de o pădure comunală dela Valea Lungă din care ortodocșii sunt oprși să-și ia lemne. Poate au luat act și »inocenții» propovăduitori ai neadevărului de fiecare zi de decretul samavolnic al prefectului prin care poruncește primarilor să nu permită trecerile celor ce nu și-au achitat în prealabil impozitele la stat și comună, de par'că ceice trec la ortodocși ar trece în altă țară.

Iar în cazul d. primpretor din Valea Lungă în jurul căruia fac monotonii redactorii ai »Unirii», număr de număr, același tărăboi, poate dorește capitlul din Blaj să-i reproducem în facsimil niscăi foarte nostime dovezi despre păreri extrem de favorabile ce le avea despre dănsul până ce n'a trecut la ortodocși.

Vom ajunge și acolo dacă maculatura blăjană forțează nota.

Sigur, nu sperăm că prin aceasta »Unirea», rușinată, va tăcea. E în firea clarisimilor să nu țină seamă de nici o evidență, fie ea ca lumina

soarelui sau ca ortodoxia neamului românesc, să nu răspundă la nici o obiecțiune și să-și cânte cu surzenie mai departe ideea fixă: statul român face prozelitism.

Ce să le facem? Acesta le e destinul!»

La așa »argumentație», ținută într'o formă atât de superior academică, și mai ales creștinească, mărturisim că nu putem răspunde la egal. N'avem, așa se vede, aceleași resurse sufletești și nu putem umbra pe acelaș plan. Cel mult dacă ne permitem să rugăm pe cucericii »telegrafiști» să vină cu facsimilul-sperietoare. Nu pentru noi, ci pentru propriii săi cetitori, cari poate că vor înțelege atunci și el ce suport are toată alura de teribil războinic și Sfarmă-Platră năzdrăvan a celui ce a scris articolul »Pasunea pentru neadevăr» la adresa noastră, a celor dela »Unirea». Și până atunci ținem să se știe atâta: e vorba de niște rânduri de mulțumită adresate dlui Mircea O. Savu, primpretor la Valealungă, pentru o scrisoare confidențială către superioritatea bisericească blăjană în cauza mișcărilor de trecere la ortodoxie în numita parohie. Să scrie acolo, după mulțumirile de rigoare: »Vă vom fi recunoscători, dacă și DV. cu autoritatea ce o aveți, veți da concurs organelor noastre locale pentru împedecarea învățării dintre fiii unei parohii gr. cat. până acum liniștită și compactă. Primii etc.» — Atât și nimic mai mult.

Pentru celelalte afirmații ale »T.» să se cettiască ce-am scris noi, și cum cred că ne pot răspunde »telegrafiștii» pâr. Nicolae.

Masoneria împotriva Papii. Agenția Kipa e informată că *Uniunea Internațională a Liberucelătorilor* a înaintat o adresă Societății Națiunilor pretinzând ca nici unul din statele participante la sancțiunile împotriva Italiei să nu mai acorde nici un fel de împrumut sau ajutor institutelor, colegiilor ori seminarilor papale din Roma. Asta pentru că acele instituții n'ar fi altceva decât »întreprinderea propagandistă a unei religii». Și pe deasupra se mai află și pe pământ italian.

neutralitatea școlară, le răspunde cu sinceritatea-i aspră: *Imi trebuie elevi cari să știe a fi oameni. Azi, nu este om fără Dumnezeu. Omul fără Dumnezeu s'a văzut la lucru în 1793. Pe acest om nu-l guvernezi, ci tragi în el cu mitraliera*¹⁾.

Dacă Napoleon I a fost mare chiar și în cădere, atunci tot atât de mare ar fi rămas chiar dacă n'ar fi făcut mai mult decât să rostească aceste cuvinte, cari ar trebui să fie repetate în fiecare seară și dimineață de îndrumătorii educației naționale. Napoleon a fost prea mare ca să se înșele în această privință. Realitatea i-a dat mare dreptate.

N'a trecut un veac și conferențiarul dela Notre-Dame, d'Hulst, a alarmat opinia publică de bun simț cu următoarea constatare, care totuși n'a avut ecou în urechile surzilor: »Sunt douăzeci de ani — spune el — de când se pregătea în logile masonice laicizarea învățământului; ai fi fost expus zellemeilor presei punând la îndolală virtutea moralizatoare a instrucției separate de religie. Astăzi laudătorii *Școalei fără Dumnezeu*, sunt siliți să scoabore tonul. Faptele sunt aci, palpabile, netăgăduite, atestând că nivelul moral a scăzut, în măsura în care cultura populară laicizată, s'a ridicat. — Lecțiile de morală au rămas sterpe, cu aceste manuale de morală curățite

cu grije de orice amestec al religiei, cari se impun institutorilor»¹⁾.

Dar ca dovezile aduse contra fructelor miraculoase a școlii fără Dumnezeu să nu fie suspecte, vom aminti anchetele oficiale făcute de oameni nesuspecți de părtinire. »Așa falmosul *Raport* pe care d. *Lichtenberger*, decan al Facult. de teologie protestantă din Paris, îi adresează ministerului asupra rezultatului școlii neutre în care era suprimat învățământul moral-religios; — sau *Notele inspecției* dlui *Pecaut* publicate în *Revista Pedagogică* (Oct. 1984); informațiile aduse asupra chestiunii, de *Revista Universitară* și de *Correspondența generală a instrucțiunii*, reviste cărora li-se cunosc legăturile oficiale; — în sfârșit recenta lucrare a dlui *Levasseur*, membru la Institut asupra *Instrucțiunii în țările civilizate* (1898). Pretutindenea se găsesc amare mărturii despre neputința școlii neutre în fața criminalității crescânde, în fața sinuciderilor, a cărei contagiune se propagă printre disperaiții din ce în ce mai tineri, în fața zăpăcelii morale care se simte azi în toată țara noastră și din cari anarhismul este numai una dintre manifestări»²⁾

Nu putem trece cu vederea nici magistrului articol publicat de un autor care e și mai puțin suspect de clericalism. E vorba de *A. Fouillée*, dela Institut, care a publicat în »*Revue des deux Mondes*» un rechizitor sub titlul: »*Tinerii criminali*»; »*Școala și Presa*».

¹⁾ D'Hulst: Conférences à Notre-Dame, Paris 1894, p. 438, cit. la Dementhon, pag. 237.

²⁾ Ch. Dementhon, op. cit. p. 237.

»Chiar la început constată că în Franța, în medie generală, criminalitatea oamenilor, de obicei mai puțin religioși, este dela trei până la zece ori mai mare decât a femeilor — de regulă mai religioase; — în departamentele în cari și bărbatul este atât de religios ca femeia, criminalitatea masculină scade până la nivelul criminalității feminine; în centrele unde femeia este așa de nereligioasă ca bărbatul, criminalitatea ei este egală cu aceea a bărbatului»¹⁾.

Remarcând apoi creșterea criminalității în Franța după 1881, anul care premerge instrucției laice obligatoare, el zice că latorea cea mai de plâns a statisticii criminale, este aceea care privește copiii și tinerii: dela 1881—1893 se vede crescând numărul copiilor criminali, între 7—16 ani, cu un sfert: dela 5805 la 7148, în timp ce a adulților crește numai cu 1/10. În sfârșit după ce examinează cauzele acestei stări morbide în care se sbate tinerimea franceză, eminentul filozof observă trei, pe care le denunță cu o rară sinceritate: insuficiența învățământului primar din care este absentă orice educație morală, destrăbălarea presei și alcoolismul²⁾.

Însă insistă cu deosebire asupra primei cauze: »Defectul general al sistemului nostru de învățământ a fost — zice el — predominanța concepțiunii intelectualiste și raționaliste, care atribue cunoștinții științifice un rol

¹⁾ Ch. Dementhon, op. cit. p. 238—30.

²⁾ Ch. Dementhon, op. cit. p. 239.

³⁾ Ch. Dementhon: Directive de l'Enseignement relig. Paris 1899, vol. II p. 233.

Toată această „înțelepciune” e cusută însă cu foarte vizibilă ață albă. Căci, după cum observă Kipa, masonii semnatari se fac a-și uita că în Roma există o Cetate a Vaticanului care-i suverană și că cele mai multe institute papale din Roma chiar și stând pe teritoriul italian, aparțin politicește Vaticanului. Asemenea se fac a nu ști că cele mai multe din colegiile romane sunt instituții internaționale, în care străinii la studii sunt în număr covârșitor. Iar motivarea că aceste așezăminte fiind religioase nu mai sunt „umanitare” și deci nu merită să fie susținute, e deadreptul respingător de trasă de păr. — Dar la ce nu se pretează dușmanii papalității!

Știri mărunte

Convertirea unui artist. Arhiepiscopul Dr. I. Sarici de Serajevo a primit, de Anul Nou trecut, o scrisoare dintre cele mai mângâietoare. Ii venia din Ettal, (Bavaria) dela celebrul pictor academic *Albert Kämmerer* care zugrăvise, cu ani în urmă, catedrala din Serajevo și acum îl aviza pe înaltul ierarh că a părăsit protestantismul dimpreună cu soția sa, îmbrățișând amândoi religia catolică. Minunata scrisoare a neoconvertitului a apărut în Buletinul catolic din cetatea de reședință a Msgr. Dr. Sarici, spre obștească zidire sufletească.

Jubileul unui vrednic urmaș al apostolilor. Implinându-se un sfert de veac de când slujește la altarul Domnului arhierul Fan din Tsiningul Chinei, bunii săi credincioși s'au socotit să-și surprindă păstorul cu un cadou ocazional. Așa săraci cum sunt, au adunat o sumă frumușică pe care au predat-o jubilanțului de ziua bucuriei sale sfinte. Acesta, la rândul său, a cerut voia celor din lista de subscrieri să împărțiască suma din chestie cum va afla el de bine. Și a împărțit-o așa: 230 dolari să fie dați guvernatorului provinciei pentru nă-

exagerat în conduita morală... Copilul va învăța bine regula de trei, coastele Olandei și lacurile Americii, însă înclinările sale nu vor fi schimbate cu nimic. Nu gramatica, nici ortografia, nici matematica, nici istoria, nici falmoasa geografie nu vor fi acelea, cari îl vor putea împiedeca de a face răul. A umplea memoria cu fapte, date, nume, nu înseamnă a da sufletului idel generatoase de sentimente și impledecătoare de viciu“...)

Apoi închee cu aceste cuvinte: „Orice părere ai avea asupra dogmelor religioase, însă trebuie să recunoști acest adevăr elementar al sociologiei, că religiile sunt un frâu moral de primul ordin și încă mai mult, un resort moral. Creștinismul, în special, a fost definit ca un sistem complet de represiiune pentru toate relele... Prin nenorocirea împrejurărilor și prin răutatea oamenilor, politica a dominat în chestiunile de învățământ și interesele morale ale copiilor au fost prea sacrificate intereselor de partid“ 1).

Dacă vorbele de mal sus ar fi ale unui cleric ar putea fi suspicionate ori chiar respinse — cum de obicei se face când clericii apără chestiuni religioase; chiar dacă ar fi cel puțin ale unui bun creștin, încă și atunci ar putea fi umbrite de părtinire; dar venind dela Fonillee, cred că vor fi primite și din partea acelor pe cari îi înneacă fumul de tămâie. Din această pricină au și fost citate atât de pe larg.

păstuiții secetei, ai foamei și ai bandelor tâlhărești. Restul să treacă în cassa Acțiunii Catolice ca să poată activa mai cu rod. — Cătu-i pentru sine, marele Păstor s'a mulțumit cu liturgia solemnă slujită în acea zi de el însuși, în asistența fiilor săi sufletești.

Alegere patriarhală turbulentă. Nu s'a prea vorbit în presă de alegerea noului patriarh ecumenic țarigrădean *Veniamin I*, fost mitropolit de Heracleea. După știri din Ankara aflăm însă, — prin revista ardeleană maghiară *Hirnök* din Cluj, — că această alegere a fost cât se poate de agitată. Au fost doi pretendenți la scaunul patriarhal vacant: *Diakonos*, mitropolit de Imbros, și *Veniamin* de Heracleea. Amândoi și-au avut partizani hotărâți, cu vot și fără vot. În ziua alegerii, — 18 Ian. c., — când s'a aflat că *Veniamin* a primit 7 voturi iar *Diakonos* numai 1, a izbucnit o ceartă formidabilă între cele două partide, încât noului ales i-a fost cu neputință s'ajungă la cuvânt. Și dacă nu s'a ajuns și la argumente contondente, asta este a se mulțumi poliției turcești care a intervenit de urgență și cu toată autoritatea.

Locale. Dumineca viitoare, a lăsatului de brinză, va predica în catedrală p. *Octavian Modorcea*, prof. la liceul de băeți.

— Miercuri după amiază *Congregațiile Marianae* dela școlăle noastre au aranjat, în sala de gimn. a liceului de băeți, un foarte drăguț festival întru sărbătorirea împlinirii alor 14 ani dela urcarea actualului *Sfânt Părinte Piu XI* în scaunul verhovnicului Petru. După cuvântul de deschidere al p. Dr. Leon Sârbu, prof. de religie la Școala Normală de fete și duhovnic la Semin. Teologic, au urmat o seamă de puncte cât se poate de alese și isbutite. (Două conferințe; declamări; cântări). Programul s'a încheiat cu vorbirea p. Dr. Ioan Suciu, prof. de religie la liceul de băeți, despre „Misiuni prin gheturile polare”, cu proiecțiuni luminoase.

Femei în exerciții spirituale. Nu cu zecile și cu sutele, ci cu miile. Vestea aceasta a venit din *Kisantu* (Congo Belgian) unde păstoresc jezuiții cari an de an, vara, țin deprinderi sufletești pentru băștinași. Asta alternativ: într'un an pentru bărbați, într'alt an pentru femei. Anul acesta s'au ținut pentru femei cari au venit, multe cale de zile întregi, pe picioare, cu mâncarea și rogojinile de de-acas, — în număr uimitor de mare la aceste băi ale sufletului. La cuminecarea de încheiere a exercițiilor s'au apropiat de masa Domnului în *Kisantu* 2000 femei (peste 1500 mame de familie), în *Ncemfu* și *Ngidinga* (alte stații misionare din acelaș vicariat) mai bine de 6000 femei și fete mari, tot băștinașe.

Constituire. Asociația Studenților Români Uniți — *Astru* — din Cluj și-a ales pe anul de gestiune în curs următorul comitet: *Liviu Tomuța*, președinte; *Gr. Lechințeanu*, vicepreședinte; *Ion I. Pop-Câmpeanu*, secretar general; *Țipi Stroia*, secr. de șed. plenară; *Sidonia Pop*, secr. de șed. de comitet; *Pipica Suciu*, caseră; *Nely Gheție*, bibliotecară; *Virgil Hornariu*, controlor; *Veturia Borza* și *Leontin Iuhas*, membrii în comitet.

† **Romul Buzila**, paroh în Simian (eparhia Orășii) și protopop tractual, a trecut la cele veșnice în 3 Februarie c., într'al 63-lea an al vieții, 37 al preoției, 30 al protopopiei și 38 al căsătoriei sale. — Facă-i Domnul parte cu dreptii!

Apol. Bunii noștri credincioși din *Galați* Vechiului Regat, organizați în parohie, sub păstoria p. *Gr. Dardal*, s'ar bucura mult să aibă o bibliotecă creștină-română la care să poată recurge în orice vreme, cu încredere deplină. Fiind însă, în majoritate covârșitoare, oameni săraci, mânați aci de grele nevoi, nu pot face acest lucru din propriile puteri. De aceea se îndreaptă și pe această cale către toate inimile bune și

înțeleghătoare cu rugăminte: să le trimită cărți și orișă tipărituri potrivite, de cari se pot lipsi. Pentru care înțelegere vor avea în toată vremea asigurată recunoștința și rugăciunile acelor credincioși ai noștri. — *Parohia Româna Unită. Galați.* (Vechiul Regat).

Telefonul „Unirii”

T. Geoagiul de jos. Cunoaștem și noi părerea căr fi bine să scoatem „Unirea” săptămânal în câte două pagini, suplinind în felul acesta și „Cultura Creștină”. Și ne-am ocupat nu odată cu această părere. Am ajuns însă totdeauna la încheierea că gazeta-i gazetă și revista-i revistă. Fiecare cu menire și cu haină proprie. Și apoi nici în ce privește abonamentul, soluția cu revista-zetă ori revista-gazetă nu soluționa nimic. Trebuia urcat negreșit. De aceea s'a rămas la ideea trecută acum în faptă și care credem că e singura îndreptăciată din toate punctele de vedere.

A. București. Luna Martie vine, dar cine știe dacă nu va rămâne numai un vis întâlnirea comisiei ortodoxe române cu anglicanii la ei acasă, în țara lui Albion. Motivul e cât se poate de grav: nu admite p. ieromonah *Dionisie Lungu* dela „Glasul Monahilor” (9. II. 30). Cuvioșia Sa e categoric: „unirea cu ereticii e de părțarea de Dumnezeu”. Și asta drept are că nu se poate admite de dragul nici unei comisuni, chiar dacă ar fi formată din profesori de teologie ortodoxă cu arhierii în frunte. Și dacă totuși aceștia n'ar renunța la această unire, atunci ce-i de făcut? se întreabă „Un cunoscută numita gazetă. Răspunsul p. ieromonah e limpede: „Să facem cum au făcut toți înaintașii noștri (cari) pe acei conducători care se abăteau dela lege, îi izgonim din Biserică”. — Iată de ce credem că proiectata întâlnire anglicano-ortodoxă va cădea în baltă: comisiunea vizată nu va pleca la drum cu așa riscuri cumplite...

I. Sibiu. Căinii latră, caravana își vede de drum. „Telegrafistii” fac urât la jezuiți, dar „Societatea de Isus” își vede de providențiala sa misiune. În ciuda tuturor dușmanilor din trecut și din prezent. Cum va face și în viitor. Fie că acei dușmani vor fi imatriculati la catolici ori la acatolici, respectiv aconfesionali. Fie că vor fi căpetenii de loje masonice ori capete încoronate induse în eroare. Dealtminteri argumenta non numeratur sed ponderantur. Și în campăna judecătii cinștită faptul că țarina ultraortodoxă și iperzelosă, *Ecaterina II.* (care, în paranteză fie spus, numai favorabilă nu era catolicismului în sine) susține din răspuțeri ordinul jezuiților dusmănit de atâția regi și împărați pățimași și chiar de favoritul ei *Voltaire*, da, faptul acesta trage mai mult în campăna decât toate săgețile și lătrăturile răvotitorilor. Nu se împiedecă nime de ei.

Am primit abonamentul pe 1936: Oficiul parohial Lechința de Mures; Oficiul parohial, Mocira; M. Nepos; Oficiul prot. Odorhei; Oficiul parohial Săniocolaul mare; B. Săcuieni; M. Timișoara; Oficiul parohial Țăgșor; Parohia Vașad.

Am primit abonamentul pe 1935: H. Bărsana; V. Dej; Parohia Gherăești; Oficiul parohial Plopiș; D. Sășugatag; C. Satu-mare; Oficiul parohial Strâmtura; Parohia Ferebești.

Oficiul parohial, Ocna Dejului. Am primit abonamentul pe 1933.

M. Comloșul-mare. Am primit abonamentul pe 1934 și 1935.

P. Cehal. Confirmăm primirea abonamentului pe 1934 și 1935.

Oficiul parohial Ferneziu. Chităm primirea abonamentului pe 1934.

D. Ghilad. Chităm primirea abonamentului pe 1935 și 1936.

U. Homorod. Am primit abonamentul pe 1936. Mulțumim pentru suprasolvire.

I. Asuagiul de sus. Am primit 200 Lei. Achitat până la 30. VI 1937.

Oficiul parohial, Bărbănteni de sus. Am primit abonamentul pe 1934.

B. Tievannul mare. Am primit abonamentul pe 1934, 1935 și 1936

Am primit abonamentul pe 1935: D. Câmpeanu; M. Boereni; Parohia Băița; Oficiul parohial Curtiușeni; Oficiul parohial Eru-Săncrai; Oficiul parohial Petroșani; Oficiul parohial Satu-lung; Dr. M. Tășnad; S. Timișoara; Oficiul parohial Valcăul de jos.

TURNATORIE DE CLOPOTE

FRITZ KAUNTZ

fost

SCHIEB & KAUNTZ

Sibiu — Str. Morilor 2

Livrează clopote de biserică pe garanție de ani îndelungați, turnate din material de prima calitate ca înainte de războiu, executate în mod artistic. Experiență îndelungată, de ani de zile, asigură o muncă ireproșabilă și un sunet armonios.

Cereți oferte speciale!

Pe scrisori rog a se indica adresa precisă

1) La Ch. Dementhon, op. cit. p. 240.